

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia XIII. Et respondens Iesus, dicebat, docens in templo: Quomodo dicunt scribæ, quòd Christus filius sit Dauid? Nam ipse Dauid dixit in spiritu sancto: Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dexteram ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

scripsi poterant. Alia est reproborum ratio, qui deplorata protervia omnem doctrinam & insinuationem rejiciunt.

Restat exitus disputationis huius felicissimus, qui fuit, quod nemo illum post hac interrogare Christi de hostibus audebat. Ea enim veritatis vis est, ut impij quocumque velint nolint illi succumbant. Facit autem hoc ad arguendum incurabilem istorum impietatem. Est enim intra animos suos convicti sunt, non tamen emendantur, sed ad insidias simul et apertam vim conuersi, de Christo occidendo consultant, ut suo loco videbimus. Est hoc ipsum in multis etiam hodie videre, quorum iudicium non dormitat. Nos autem Christi exemplo confirmati, in veritatis causa propugnanda fortes et constantes simus. Vincemus enim et nos inter medias afflictiones per Christum Iesum, cuius promissiones habemus, quod Ioan. 14. nos orphanos relinquere nolit, sed praesens nobis adesse velit usque in consummationem seculi, Ipsi Math. 28. debetur benedictio, honor, gloria et potestas in eternum. Amen.

Et respondens Iesus, dicebat, docens in templo: Quomodo dicunt scribae, quod Christus filius sit David? Nam ipse David dixit in spiritu sancto: Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dexteram meam, donec posuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo David uocat eum Dominum, unde igitur filius eius est? Et per haec turba audiebat eum libenter.

Descripte Marcus aliquot disputationes a scribis & sacerdotibus contra Christum institutas: Argumentum in quibus videre licuit, quibus artibus se impij veritatem oppugnent. Est enim huius lucem & usus praesentis loci non ferant, studium tamen veritatis interdum simulare possunt, colloquia cum pijs institunt, de multis interrogant: sed insidiosae faciunt omnia, cum non discendi studio teneantur, sed in hoc potius intenti sunt, ut veritatis doctrinam aliqua occasione vel iniuriam vel contemptam reddant. Fecerunt hoc olim Iudeorum scribae, et hoc ipsum hodie a multis fieri notius est, quam ut exemplis demonstrari oporteat. Caeterum insidiosis hostium disputationibus nouam subiicit Euangelista, quam ipse Christus longe alio consilio instituit: nimirum non ut illis laqueos struat, sed ut publice omnium saluti consulas, sicuti mox dicitur: sicq; suo exemplo docet, quae nam piorum disputationes sint, et qua ratione institui atque expediti debeant. Primo igitur institutum Christi & illius causas, deinde ipsam disputationem, postremo illius finem & exitum inspicimus.

Questionis huius disputationis causam praebuit Iudeorum ignorantia, qui Messiam quidem venturum credebant, cuius beneficio liberarentur, de eodem tamen et regno ipsius non recte sentiebant. Nam de Davidis stirpe illum nasciturum esse, ex prophetarum oraculis didicerant, regnum quoque habiturum ferebantur felicissimum & multa gloria illustre. Interim vero nihil diuini in ipso agnoscebant, sed nudum hominem esse, et in terris more principum huius seculi regnaturum esse putabant. Causa erroris erat, quod veteres promissiones et prophetarum oracula obiter modo inspicere, et ipsae quae carni adlubescere solent intenti, non omnia diligentius excutiebant, quae in illis continentur. Fuit haec omnibus seculis maximorum errorum & absurdissimarum opinionum praecipua causa: quod nimirum homines vel contentiosi vel minus oculati vni alicui scripturae loco intenti, alios omnes negligunt, quorum collatione is illustrari poterat, nec deinde illis rationibus sese a concepto semel errore abduci patiuntur. Exempla huius mali olim in Arriani exitio, et hodie simili pertinacia Anabaptistas infantes a baptismo arcere, et quosdam Euangelicae professionis corporalem Christi in Cena praesentiam propugnare videmus, qui si rotam baptismi & Cena dominica causam penitus inspicere, etposito contendendi studio, diligentiori scripturarum collatione viderentur, mox nobis magis propitij fierent, et melius de causa rota iudicarent. Quoad vero praesentem tractationem, quia Iudeos errore, cuius supra meminimus, detineri Christus sciebat, hunc illis excimere studebat, et proinde ex ipsis scripturae penetrabilibus questionem proponit, qua omnem sui regni rationem plenissimè complectitur. Erat hoc factu necessarium, ut huius cognitio crucis scandalo miseretur, quod paulo

Argumentum
& usus praesentis loci
Disputationis
causa Iudeorum
error de Messia
2. Sam. 7.
Psal. 89.
Ista 11.
Ierem. 23.
Ezech. 34

post ex morte ipsius oriurum erat. Ideo illum hac inter docendum proposuisse dicit Evangelista, quis ostentationis ergo dicta suspicaretur. Sed ipsam questionem videamus.

Questio de Messia Davidis filio. Psalm. 110.

1. Sam. 7.

Christi persona Deum et homo. Gen. 3. 22. et Isai. 11. 2. Sam. 7. et Luce 1.

Luc. 2. Idem, 4. 19. et Luc. 24.

Psalm. 2. Act. 4. et 13. Hebr. 1. et 5.

Isai. 42.

Quomodo (inquit) dicunt scribae, quod Christus, id est, vnctus ille Dei et promissus humanitatis saluator, sit filius Davidis? Nam ipse David dixit in spiritu sancto, Dixit Dominus Dominus meus, &c. Quibus verbis se Davidis filium esse minime negat, nec scribas hoc nomine reprehendit, quod promissum Messiam ex Davidis familia nasciturum doceret; sed illos in mysterio inspicere syderandis non satis attentos esse ostendit, nec obseruare ea, quae ipse David de Messia ex se putaturo dixerit, et quae per am illius cognitionem tradere possunt: adeoque erroris arguit, quod de hominem nudum fore arbitrentur, nec quicquam in illo excellentius, quam regnum terrenum, patrent. Argumentum vero ex communi et ipsius naturae legibus confirmato more deductum, hoc modo: Nec naturae, nec aequum, nec etiam vsu receptum est, vt patres suos posteros sine nepotibus, Dominos suos appellent. At David Messiam, quem ex sua stirpe post se suum obitum demum nasciturum esse sciebat, suum Dominum vocauit. Ergo plus quiddam in illo agnouit, quam vos, qui hominem duntaxat fore putatis. Et facit ad confirmationem minoris, quod verba ista David non temere excidisse, sed in spiritu sancto dicta esse testatur, id est, ex spiritus suggestionibus, qui illum in iudicatio cognitione per illa instigare voluerit. Vbi simul patet, apud Iudeos non nisi adhiberi fuisse diuina, quae Psalmus iste de Messia compositus esset; alioqui elumbe fuisse apud scribas argumentum, quod illi illo Christus petebat. Posteris demum temporibus eo vsque profectus Iudaeorum impetibus, vt cum Psalms huius auctoritate validissime constringi viderent, illum de Abrahamo alii, alij de Iosepho, alij de Solomone, nonnulli de Ezechia, aut quouis alio, quam de Christo, exponere viderent. Facile enim patitur mundus scripturas in quouis sensu torqueri, et expositionibus aduersariis corrumpi, modo Christi cognitionem veram non vigeamus, quae et superstitionibus euerit, et per se di licentiam coeret. Ceterum quia illum in eum finem Christus allegauit, vt ista occasione sumeret, et agnoscerent Iudei, nobis quoque ea diligentius excutienda erunt, quae ad Christi et regni eius veram cognitionem faciunt.

Et primo quidem patet hinc, quid de Christo quoad essentiam siue personam ipsius sentiri debeamus. Agnouerunt hunc verum hominem esse Iudei, et talem sane omnis scripturae praedicit. Hic enim veteris Testamenti promissiones referri debent, in quibus semen mulieris, semen uter ab Adam, germen Isai et Davidis filius dicitur: qui tituli falso illi tribuerentur, nisi ex istarum scripturarum homo natus esset. Quin angelus Gabriel illius incarnationem annuncians, Mariae virgini dicebat: Quod in te nascetur, &c. Et Elizabetha ex spiritus suggestionibus eundem fructum ventris Mariae appellauit. At quid testimonijs opus est, quando tota Christi in terris conuersatio, et eiusdem mors atque resurrectio luculenta naturae humane testimonia exhibent? Nam vt patet cum ea succreuit, vt homo verus esuriuit, sitiuit, laborauit, vapulauit, et eandem mortem subiit, acceptam. Et a mortuis resuscitatus semetipsum discipulis palpatum praeiuit, et se carum ac suum habere testatus est, Merito igitur Marcionem cum Manichaeis et horum socijs verus ecclesiam nauit, qui Christi humanitatem in dubiū vocare ausi sunt, quasi ille vel phantasma in aere existens esset, vel corpus quoddam sydereum et supernaturale caelitus attulerit. At non in humana natura nobis cum Iudeis subsistendum est, sed simul verum Dei filium patri coaeternum et consubstantialem. Primo enim annis ante Christi incarnationem circiter mille quadraginta tribus David mortuus obijt, qui tamen Deum patrem Christo locutum esse, et illi regnum destinauisse, in spiritu testatur. Neque id in praesenti modo, verum etiam alibi, quando in Christi persona loquens, ait: Recordamini dicitur, Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te, &c. Quae verba de Christo intelligi debere, primitiuae ecclesiae et Pauli auctoritate admonemur. Deinde Dominum suum vocauit David eum, qui post multa secula demum (vt modo diximus) ex ipsius posteris nasci debebat. Quomodo nondum natus, vel Davidis vel aliorum illius seculi hominum dominus esse potuit, nisi naturam humana excellentiorem tribuamus? Praeterea ad dexteram Dei sedere iubetur, quod diuinae gloriae et maiestatis consortium significat. At qui Deū dixisse scimus: Gloriam meam dabo tibi, illam vero Christo dedit, cum ista diceret, Deus ergo et patri consubstantialis sit oportet, vt alterum

alterutrum Dei pronunciatum falsi infimulare libeat. Hec & huius generis alia diuinitatis Christi argumenta ex Psalmo hoc elici possunt. Quibus infinita alia ex nouo simul & veteri testamento accedunt, quibus recensendis ideo non immoramur, quod diuinitatem suam operibus suis ita asseruit, ut illam hostes quoque interdum agnoscere coacti sint. Omne siquidem morborum genus propria virtute curauit, leprosus mundauit, spiritus immundos eiecit, mortuis vitam restituit, peccata remisit, hominum cogitationes arguit, & infinita alia fecit, quae solius Dei virtute perfecti possunt. Et ergo Christus in vna & eadem persona Deus & homo, Deus quidem ab eterno, homo autem ex muliere factus constituitur tempore: estq; certa in persona unitate naturarum (diuinae nimirum & humanae) distinctio, adeo ut nec illa in hanc mutata sit, neque haec ab illa absorpta vel excinata. Praestat autem ista probe tenere, quia in his praecipua fidei nostrae fundamenta consistunt. Nisi enim Deum verum agnoscamus Christum, nulla nobis in hoc esse poterit salutis fiducia: imò in illo sperare nefas erit, cum scriptura dicat: Maledictus, qui confidit homini, & facit carnem brachium suum. Item, ne fidatis principibus nec filijs hominum, in quibus non est salus. Rursus, nisi hominem & fratrem nostrum factum esse credamus, adhuc diuinae maiestatis & iustitiae error impedit, quod minus ad illum accedamus, cum quo nihil nobis commune est. Non temere ergo ista in scripturis tam diligenter traduntur, ut ex ijs discamus, Christum nec facultatem nec voluntatem deesse nos saluandi, adeoq; verum & vnicum esse mediatorem, per quem nobis ad Deum accessus pateat.

Secundo officium quoque Christi exprimitur, quando illum David Dominum suum vocat. Quia enim Psalmum hunc ecclesiae decantandum proposuit, in communi omnium credentium persona loquitur, nec modo qualem ipse eum agnoscat fatetur, verum etiam docet, qualis ab omnibus nobis credi et agnosci debeat. Domini enim vox relationem habet ad seruos, & proinde vniuersum redemptionis nostrae mysterium complectitur. Nam si Dominus noster est Christus, nos serui illius sumus oportet. Vnde verò hoc? Inde nimirum, quod cum diaboli mancipia essemus, & ad mortem aeternam abriperemur, ille nos pretio sanguinis sui redemptos asseruit in libertatem, & sibi acquisiuit in genus electum, regale sacerdotium, gentem sanctam & populum acquisitum, ut illius virtutes praedicemus, qui e renebris nos vocauit in admirabilem lucem suam. Et hic pertinet, quod de regno simul & sacerdotio Christi paulo post subiicitur, quando illum a dextera Dei sedere, & aeterni sacerdotem esse restatur secundum ordinem Melchizedech. Ut enim redimeremur nos, primo quidem regia potentia opus erat, deinde etiam sacrificio, quod peccata nostra expiaret, & iustitia Dei satisfaceret. Vtrumq; autem Christus habet, qui regis instar suorum causam suscepit, aduersariam potestatem debellauit, & simul sacerdos verus semetipsum pro nobis in ara crucis obrulit, & (ut Paulus ait) peccatum, id est, hostia pro peccato factus est, ut nos efficeremur iustitia Dei per illum. Verò ergo Dominus noster est, cuius sanguine nos redemptos esse nunquam non meminisse debemus, ne vel oscitantes in peccatorum seruitutem relabamur, vel hoc derelicto alios nobis quaeramus Dominos, adeoq; hominum serui simus, dum illorum statuta nos turpiter submittimus. Nec enim temere Paulus clamat: Pretio empti estis, nolite effici serui hominum. Erat hoc illis obseruandum, qui non contenti Christo in Monachorum regulas iurant, & factiosa Benedictinorum, Iacobitarum, Franciscanorum aliorumq; similibus nomina in se recipiunt: vel etiam Diuos caelites sibijpsos dominos & aduocatos sive mediatores constitunt, nec Christi voce mouentur apud Isaiam clamantis: Ego Dominus, hoc est nomen meum, & gloriam meam alteri non dabo. Item, Nemo venit ad patrem nisi per me. Et quae obsecro dementia est, Diuos pro dominis invocare, qui ipsi, cum in terris essent, Christum solam Dominum suum agnouerunt, sed illius merito redemptos, eiusdem etiam intercessione apud Deum patrem opus habere confessi sunt? Annon David, vir iuxta cor Dei, hic Christum suum Dominum vocat, nec ea praerogatiua sibi superbiendam esse arbitrat, quod illum ex se nasciturum sciret? Annon Ioannes, dilectus ille discipulus, se reliqua credentium turba adnumerat, quorum aduocatus sit Christus Dominus? Annon Paulus, vas electionis, se inter peccatores recenset, quibus saluandis Christus in mundum uenerit? Annon idem ille eos damnat, qui Paulini vel Perrini potius quam Christiani dici volebant? Annon Apostoli omnes vni Christo discipulos adduxerunt, & unanimi consensu restantur, salutem in Christo solo contineri? Hos ergo

Ioan. 7. 10.
Galat. 4:
Ierem. 17.
Psal. 14. 6.
Christi officia & dignitas.
1. Pet. 1. & 2.
2. Corin. 5.
1. Corin. 7.
Isaie 42.
Ioan. 14.
1. Sam. 13.
1. Ioan. 2.
1. Tim. 1.
1. Corin. 2. & 3.
Acto. 4.

imitemur ipsi quoque, & unum Christum Dominum & saluatorem nostrum agnoscamus, qui propter peccata nostra traditus, & propter nostri iustificationem excruciat, nunc ad dextram Dei sedet, & intercedit pro nobis. Rom. 8. & 3.

Regnum Christi.

Tertio regnum quoque Christi David paucis hinc verbis complectitur, & illud diuinitatem, & aeternum esse docet. Diuinitatem enim & caeleste sit oportet, cum ad dei dextram sedet. Inuictum, cum hostes omnes illius pedibus instar scabelli subijciantur. Et quia tale est, necessarium aeternum quoque fuerit. Cur enim cesset aut desinat, cum nemo sit, qui illud possit enervare? Et tunc hac ad salutem nostram certitudinem & misericordie consolantur in omni tentationum genere, immo ipsi admonent. Si enim omnes Christi hostes pedibus ipsius subijci oportet, certa rursus erit saluatio nostra, nec illam aliquis impedire poterit. Inter illos enim numerantur peccatum, mors, inferi, diabolus, mundus & quaecumque in hoc nos infestare solent. At peccatum iam olim ille expulsiuit, & mors non fregit, diabolus exarmatum foras eiecit, & ipsum mundum potenti dominio premens, illum pro rebus suis moderatur: adeo ut quamuis gentes fremant, reges concursent, & de imperio regnum obtineat: non quidem humanis armis & externa mundi potentia minuitur, sed veris imperio, quod olim e Leone egressum orbem totum peruenit, & inuisis omnibus imperiis, & cunctis summationem huius seculi pradicabitur. Sunt haec multorum seculorum exemplis probata, & hodie multa sunt, quae istius fidei faciunt. Est enim ab ipsa mundi origine, postquam Cain Abellam occidit, Christi regnum in credentibus perpetuo oppugnatum sit, & Romani Imperatores non solum ad illud opprimendum vires suas omnes contulerunt, & hodie quoque vi aperta simul & insidiosa diuine infestatur, tamen viuere adhuc Christus regnat, regnabit & usque. Atque hostes omnes sub dominatione premet. Hinc ergo nobis in tentationibus consolationis argumenta petenda sunt, ut ne peccatorum conscientia, nec mortis aut inferorum metu, nec tyrannorum terrificis conatibus nos superari patiamur: sed intrepida fidei constantia armati, Christo nos totos conferemus, & inter certantes huius mundi, quibus ille nos excerci vult, obedientiam officium illi prestemus, quando qui cum illis patiuntur, cum eodem quoque olim in caelis regnaturi sunt. Et haec quidem in Psalmo inuicem de Christo & regno ipsius dicta sufficiant, &c.

Rom. 8.
1. Corinth. 15.
Ioan. 12. & 16.
Psal. 2.

2. Timoth. 2.

Disputationis exitus.
Matth. 22.

Ioan. 8.

Videamus nunc disputationis huius exitum, non minus felicem quam priorum fuerit. Nam & Matthaeus tradit, non habent quod respondeant scribae, nec illum interrogare quisquis amplius audet. Populus vero illum docentem libenter & magna cum voluptate audit. Vbi vultum Christi sapientia & diuina auctoritas elucet, qua astutissimorum quoque hostium consilia dissipare, & homines mentes efficaciter monere potest. Imprimis autem sacerdotum & scribarum stupiditas & comacina obseruari debet, qui haecenus multa commisit potuerunt, quibus Christum vel exoptum vel contempnum reddant: nunc vero in questione graui & cognitum maxime necessaria, quae ad ipsos non pertinebat, prorsus obmutescunt: & licet ignorantiam suam silentio fateantur, tamen interrogant, nec volunt veritatem, quam ignorabant, edoceri. Tales hodie sunt non pauci homines: mirum astutissimi in his confingendis, quae ad piorum oppressionem faciunt, qui iudem, cum ecclesiasticam maxime ad se pertinere gloriantur, de fidei articulis & dogmatibus ex scripturis interrogati magis muti reperiuntur, aut ineptissima quaedam ex sophistarum lacunis balbutiunt: cum veritatem non pudeat oppugnare, pudet tamen illos ignorantiam fateri, & quae ignorantiam discedere. Illi ergo omnes, nos eos imitemur, quos Christi doctrina delectatos fuisse Marcus scribit. Est enim deus proprium ijs, qui ex Deo nati sunt, & iidem in veritate cognitione maiores quotidia progressus faciunt, & tandem omnibus hostium conatibus superiores facti in caelis regnabunt cum Christo. Ipsi vero Dominus & saluatore nostro vnico: cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

HOMILIA CIIII.

Et dicebat eis in doctrina sua: Cauete a scribis, qui amant stolati obambulare, & amant salutationes in foris, primosque confessus in conuentibus